

Handleiding Expeditie DIVA

Beste leerkracht, in deze handleiding over de rondleiding **expeditie DIVA** vind je:

- een voorbereidingsles in de klas
- een woordenlijst met begrippen die aan bod komen tijdens de rondleiding
- een naverwerking in de klas
- doelen uit de eindtermen waaraan gewerkt wordt tijdens de lessen en tijdens de rondleiding

Vorbereiding in de klas

Als voorbereiding op jouw komst naar DIVA geven wij je al enkele activiteiten mee die je met de kinderen kan doen. Op deze manier worden ze voorbereid op hun bezoek aan het museum.

Les beeld VERZAMELEN

Materiaal:

- A3 papier
- pastelkrijtjes (vetkrijt zoals van het merk panda)
- ecoline
- verfborstels
- bescherming voor de banken
- potjes voor de verf
- verzamelingen van de kinderen

Inleiding

Als kennismaking met een museum is het voor jonge kinderen belangrijk om te weten wat een museum juist is: een plaats waar verzamelingen van objecten worden tentoongesteld. Om dit duidelijk te maken stellen we de volgende activiteit voor: laat de kinderen (een deel van) hun eigen verzameling meenemen naar school. Dit kan gaan van pokémonkaarten tot schelpen, steentjes,... Deze verzamelingen kunnen besproken worden. Stel vragen over de verschillen en gelijkenissen tussen de verzamelingen (kleur, materiaal, soort, vorm, textuur).. Wat maakt de verzameling zo speciaal? Zijn er unieke of zeldzame stukken bij?

Midden

Vertel dat jullie nu zelf een verzameling gaan maken van kunstwerken. Er gaan geen twee dezelfde werken bij zitten maar ze gaan toch bij elkaar passen. Op het einde van de les gaan we de werken als een collectie samenbrengen.

Als voorbereiding op jullie komst naar het museum is het al fijn om kennis te maken met het thema. Je kan al vertellen dat de museumexpeditie die ze gaan doen in DIVA, naar verschillende landen van de wereld trekt. Daarom kan je ze verschillende landschappen laten tekenen van landen waar de objecten en grondstoffen vandaan komen die we ook in het museum zullen tegenkomen. Tijdens de rondleiding komen we ook landschapsschilderijen tegen uit kunstkamers en kabinetten van verzamelaars uit de 16de en 17de eeuw (zie bijlage). Laat deze even zien aan de kinderen zodat ze de landschappen er kunnen uithalen.

Deel de A3 papieren uit aan de kinderen. Toon op het digitale bord verschillende landschappen van landen als Zuid-Afrika, India, Botswana, Chili, Mexico, België, Indonesië, Australië, Egypte, DR Congo, Sri Lanka. Als je laptops of tablets voorhanden hebt, kan je de kinderen deze ook zelf laten opzoeken. Zo hebben ze de landschappen die ze willen tekenen voor hun neus staan.

Je kan hen het landschap eerst laten schetsen in grijs potlood, om daarna met pastelkrijt te laten overtrekken en inkleuren. Laat ze goed kijken naar de kleuren en overgangen.

Pastelkrijt kan je ook laten uitvegen met een doekje of de vingers. Wolken kunnen met wit krijt getekend worden. De lucht moeten ze nog niet inkleuren. Dat gebeurt als de tekening klaar is met blauwe ecolineverf. Ze mogen gerust over de wolken heen schilderen, het krijt stoot de ecolineverf af.

Slot

Als alle werkjes gedroogd zijn, kan je ze bespreken met de kinderen. Zijn er gelijkenissen in de landschappen? Kan je de kinderen groeperingen laten maken op basis van kleur, soort landschap, begroeiing, land? Op deze manier denken de kinderen na over hoe een museum zijn werken ook exposeert en groepeert.

Je kan de kinderen de stukken laten ophangen, of ergens opstellen zodat er een klein museum ontstaat. Misschien kan je hun eigen verzamelingen hierbij combineren. Misschien past de schelpencollectie wel bij een landschap waar een zee op te zien is.

Laat hen ook kaartjes maken met de naam van het werk, of het land dat ze kozen.

Andere klassen kunnen dan komen kijken en de kinderen kunnen hen dan rondleiden in hun eigen museum.

Woordenlijst rondleiding Expeditie DIVA

Ter voorbereiding geven we een woordenlijst mee met woorden die tijdens het museumbezoek aan bod zullen komen. Zo kan je moeilijke woorden al op voorhand aanbrengen. Zeker voor taalzwakke kinderen is dit een goede houvast voor tijdens de rondleiding.

verzamelen
de stad
de kunst
de kamer
de kast
de kokosnoot
het zilver
de thee
de cacao boon
de diamant
de robijn
de smaragd
het goud
het kaneel
de peper
de mosterd
het mosterdzaad
bijenwas
voelen
ruiken
aanraken
stappen
stil zijn
het schilderij
de theekan
de ring
het pepervat
het bord
de armband
de kluis
echt/vals
de mijn
recycleren
slijpen
de wereldkaart
het land

Het is ook aangeraden om de museumregels op voorhand met de kinderen te overlopen.
We zetten ze voor jou op een rijtje:

Wat mag er niet?

Lopen, roepen, objecten of vitrines aanraken.

Wat mag er wel?

Kijken, luisteren, vragen stellen, praten, samen blijven.

Naverwerking Les BEELD: maak je eigen rariteitenkabinet

Materiaal:

- klei
- tafelbeschermers
- tandenstokers of satéstokjes
- open kast, rek of letterbak

Inleiding

Tijdens het bezoek aan het DIVA museum zijn we heel wat verschillende voorwerpen, edelstenen en grondstoffen tegengekomen. De rode draad doorheen de rondleiding is een expeditie naar verschillende landen, waarbij we de kunstkabinetten en kunstkamers als uitgangspunt namen. Daarin werden verzamelingen bewaard en tentoongesteld voor bezoekers.

Vraag hen welke objecten ze zich nog herinneren uit het museum. Wat was daar zo speciaal aan, en wat maakt dat mensen die zouden willen bijhouden? Laat hen nu ook even nadenken over wat zij graag zouden willen bewaren en tentoonstellen in een hedendaags kunstkabinet.

Wat zijn spullen die ze thuis al bewaren of willen bewaren voor later? Dat kan gaan van hun eigen verzamelingen die ze al hebben, tot spelletjes die ze graag spelen, kunst die ze leuk vinden, muziek die ze graag beluisteren, filmpjes, apps die ze graag bekijken, technologische apparaten die ze nu gebruiken die misschien over 100 jaar niet meer gebruikt worden.

Midden

Zeg dat de leerlingen één ding mogen kiezen dat ze waardevol vinden en zeker zouden willen bijhouden voor later.

Dat voorwerp gaan ze maken in klei. Leg tafelbeschermers en deel stukjes klei uit aan de kinderen. Laat hen de klei eerst wat kneden en bewerken. Daarna kunnen ze de vorm maken van het gekozen object. Probeer ze iets uit één stuk te laten maken. Als je aparte stukjes klei erop drukt, lost het vaak als het droog is.

Met de houten stokjes kunnen ze tekeningen, gaatjes en lijnen aanbrengen op het object. Ze kunnen ook dienen ter ondersteuning om te blijven rechtstaan.

Als je wil kan je de kleiwerkjes nog beschilderen met plakkaatverf.

Als werken met klei moeilijk is, kan je ze de objecten ook laten tekenen op dik papier en laten rechtzetten met een papieren voetje.

Slot

Zoek een plaats (kast, rek, letterbak) uit waarin je de werkjes kan uitstellen. Zo hebben ze hun eigen kunstkabinet gemaakt en kan je ze er over laten vertellen. Zijn er gelijkenissen in de objecten? Wil iedereen dezelfde soort dingen bewaren of net niet?

Eindtermen waaraan gewerkt wordt met de lessen uit de handleiding, en de rondleiding in DIVA:

1. LICHAMELIJKE OPVOEDING

De leerlingen

1.2 kunnen veiligheidsafspraken naleven.

3.5 tonen spontaneïteit, expressiviteit en echtheid op een sociaal aanvaarde wijze.

1. MUZISCHE VORMING – BEELD

1.1 door middel van kunst- en beeldbeschouwing een persoonlijk waardeoordeel ontwikkelen over beelden en beeldende kunst van vroeger, van nu en van verschillende culturen.

1.2 door betasten en voelen (tactiel), door kijken en zien (visueel) impressies opdoen, verwerken en erover praten.

1.3 beeldinformatie herkennen, begrijpen, interpreteren en er kritisch tegenover staan.

1.4 plezier en voldoening vinden in het beeldend vormgeven en genieten van wat beeldend is vormgegeven.

5. MUZISCHE VORMING – MEDIA

5.2 ervaren dat een visueel beeld al dan niet vergezeld van een nieuw geluid steeds een nieuwe werkelijkheid kan oproepen.

5.3 soorten van eenvoudige hedendaagse audiovisuele opnamen en weergavetoestellen (informatiedragers) aanwijzen, benoemen en ze creatief bedienen.

5.5

De leerlingen kunnen eenvoudige, audiovisuele informatie uit de eigen belevingswereld herkennen, onderzoeken en vergelijken.

6. MUZISCHE VORMING – ATTITUDES

6.1 blijvend nieuwe dingen uit hun omgeving ontdekken.

6.2 zonder vooroordelen naar kunst kijken en luisteren.

6.3 genieten van het muzisch handelen waardoor hun expressiemogelijkheden verruimen.

6.4 vertrouwen op hun eigen expressiemogelijkheden en durven hun creatieve uitingen tonen.

6.5 respect betonen voor uitingen van leeftijdgenoten, behorend tot eigen en andere culturen.

1 NEDERLANDS – LUISTEREN

De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = beschrijven) de informatie achterhalen in

1.6 een voor hen bestemde instructie voor een buitenschoolse situatie;

2 NEDERLANDS – SPREKEN

De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = beschrijven) het gepaste taalregister hanteren als ze:

2.2 aan iemand om ontbrekende informatie vragen;

De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = structureren) het gepaste taalregister hanteren als ze:

2.6 van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non-verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten;

3 NEDERLANDS – LEZEN

De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = beschrijven) de informatie achterhalen in 3.1 voor hen bestemde instructies voor handelingen van gevarieerde aard;

4 NEDERLANDS – SCHRIJVEN

De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = kopiëren)

4.8 De leerlingen ontwikkelen bij het realiseren van de eindtermen voor spreken, luisteren, lezen en schrijven de volgende attitudes:

- luister-, spreek-, lees- en schrijfbereidheid;
- plezier in luisteren, spreken, lezen en schrijven;
- bereidheid tot nadenken over het eigen luister-, spreek-, lees- en schrijfgedrag

5 NEDERLANDS – STRATEGIEËN

De leerlingen kunnen bij de eindtermen luisteren, lezen, spreken en schrijven de volgende strategieën inzetten:

5.3 tijdens het luisteren, lezen, spreken en schrijven hun aandacht behouden voor het bereiken van het doel.

7 NEDERLANDS - (INTER)CULTURELE GERICHTHEID

De leerlingen tonen bij de eindtermen Nederlands een (inter)culturele gerichtheid. Dit houdt in dat ze:

- * verschillende cultuuruitingen met een talige component in hun omgeving exploreren en er betekenis aan geven;
- * hun gedachten, belevingen en emoties bij ervaringen met de eigen culturele leefwereld in vergelijking met die van anderen verwoorden;
- * uitgaande van het eigen referentiekader enige kennis verwerven over de diversiteit in het culturele erfgoed met een talige component en er waardering voor krijgen.

Eindtermen wereldoriëntatie

1 MENS

'Ik en mezelf'

1.1 drukken in een niet-conflictgeladen situatie, eigen indrukken, gevoelens, verlangens, gedachten en waarderingen spontaan uit.

1.2 kunnen beschrijven wat ze voelen en wat ze doen in een concrete situatie en kunnen illustreren dat zowel hun gedrag als hun gevoelens situatiegebonden zijn.

2 MAATSCHAPPIJ

Sociaal-culturele verschijnselen

2.2 kunnen met een zelf gekozen voorbeeld illustreren hoe de prijs van een product tot stand komt.

2.4 kunnen illustreren dat welvaart zowel over de verschillende landen in de wereld als in België ongelijk verdeeld is.

2.7 kunnen illustreren dat verschillende sociale en culturele groepen verschillende waarden en normen bezitten.

3 TIJD

Dagelijkse tijd

3.4.

De leerlingen kunnen tijdsaanduidingen op uitnodigingen en openings- en sluitingstijden correct interpreteren.

Historische tijd

3.5 De leerlingen kunnen belangrijke gebeurtenissen of ervaringen uit eigen leven chronologisch ordenen en indelen in periodes. Ze kunnen daarvoor eigen indelingscriteria vinden.

3.8 kunnen aan de hand van een voorbeeld illustreren dat een actuele toestand, die voor kinderen herkenbaar is, en die door de geschiedenis beïnvloed werd, vroeger anders was en in de loop der tijden evolueert.

3.9 tonen belangstelling voor het verleden, heden en de toekomst, hier en elders.

4 RUIMTE

Oriëntatie en kaartvaardigheid

4.3.

De leerlingen kunnen in een praktische toepassingssituatie op een gepaste kaart en op de globe evenaar, de polen, de oceanen, de landen van de Europese Unie en de werelddelen opzoeken en aanwijzen.

4.5 kunnen begrippen zoals wijk, gehucht, dorp, deelgemeente, fusiegemeente, stad, provincie, gemeenschap, land en continent in een juiste context gebruiken.

Ruimtelijke ordening/bepaaldheid

4.9 kunnen in de realiteit op een gepaste kaart een landelijke, stedelijke, toeristische en industriële omgeving herkennen en van elkaar onderscheiden.

4.11.

De leerlingen kunnen aspecten van het dagelijks leven in een land van een ander cultuurgebied vergelijken met het eigen leven.

Bijlage: kunstkamers en kabinetten met landschapsschilderijen

bron: Frans Francken II, Een kunstkamer, 1619, KMSKA, Gesigneerd: f. franck IN. 1619, Gedateerd: rechts onder (op papier): A° 1618, Inscriptie: links onder (op papier) L[eonello] S[pada] BOLONI[ensis] IN[venit] en FFloris IN[venit]; (op munt) IIIIR CHRIST, Inv. 816 - CC0

bron: https://en.wikipedia.org/wiki/File:Frans_Francken_%28II%29,_A_Collector%27s_Cabinet_%281625%29.jpg

bron: <https://barokinvlaanderen.vlaamsekunstcollectie.be/nl/kunstwerk/het-schilderijenkabinet-van-sebastiaan-leerse>